

MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM

NIÐURSTÖÐUR FRUMATHUGUNAR OG ÚRSKURÐUR SKIPULAGSSTJÓRA RÍKISINS UM ENDURVINNSLU ÁLGJALLS Í REYKJAVÍK EÐA ÞORLÁKSHÖFN

1. INNGANGUR

Skipulagsstjóri ríkisins hefur fengið til frumathugunar endurvinnslu álgjalls í Reykjavík eða Þorlákshöfn, samkvæmt lögum nr. 63/1993 um mat á umhverfisáhrifum.

Framkvæmdaraðili: Alur, álvinnsla ehf.

Framkvæmd kynnt í frummatsskýrslu: Rekstur verksmiðju, ofns og jaðarbúnaðs, fyrir endurvinnslu álgjalls og álrika efna.

Markmið framkvæmdar: Endurvinnsla áls úr álgjalli og brotaáli er til fellur hér á landi.

Frumathugun: Þann 11. maí 2000 tilkynnti Alur, álvinnsla ehf. framkvæmdina til Skipulagsstofnunar. Framkvæmdin var auglýst opinberlega þann 24. maí 2000 í Lögbirtingablaðinu, Morgunblaðinu og í Sunnlenska fréttablaðinu. Frummatsskýrsla lá frammi til kynningar frá 24. maí til 28. júní 2000 á skrifstofu Ölfushrepps, bókasafni Þorlákshafnar, hjá Borgarskipulagi Reykjavíkur, í Þjóðarbókhöðunni og hjá Skipulagsstofnun í Reykjavík. Matsskýrslan var aðgengileg á heimasíðu ráðgjafarfyrtækisins Skipulag og stjórnun: <http://skipulagogstjornun.sidan.is>. Leitað var umsagnar sveitarfélagsins Ölfus, borgarráðs, Náttúruverndar ríkisins, Hollustuverndar ríkisins, Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur og Heilbrigðiseftirlits Suðurlands. Framkvæmdin var kynnt bæjarstjórn Mosfellsbæjar. Engin athugasemd barst á kynningartíma.

Gögn lögð fram við frumathugun:

Frummatsskýrsla: Endurvinnsla álgjalls í Reykjavík eða Þorlákshöfn. Mat á umhverfisáhrifum vegna reksturs á ofni og jaðarbúnaði við endurvinnslu álgjalls og álríkra efna. Frummat á umhverfisáhrifum. Alur, álvinnsla ehf., maí 2000.

Önnur gögn:

Svör framkvæmdaraðila við umsögnum dags. 26. og 29. Júní, 2000.

Fylgibréf svarbréfa framkvæmdaraðila:

Verkfræðistofan Vatnaskil. Dreifing svifryks, dags. 21. júní 2000.

Verkfræðistofan VGK. Greinargerð um dælingu hauggass frá Álfsnesi til Als ehf., ódags.

Tækniþjónustan sf. Skipulag og útlit af verksmiðjuhúsi, dags. 1. júní 2000.

2. UMSAGNIR

Umsagnir bárust frá:

Sveitarfélaginu Ölfus með bréfi dags. 6. júní 2000.

Borgarráði með bréfi dags. 27. júní 2000.

Náttúruvernd ríkisins með bréfi dags. 16. júní 2000.

Hollustuvernd ríkisins með bréfi dags. 28. júní 2000.

Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur með bréfi dags. 12. júní 2000.

Heilbrigðiseftirliti Suðurlands með bréfi dags. 21. júní 2000.

3. ATHUGASEMDIR

Engin athugasemd barst á kynningartíma

4. UMHVERFISÁHRIF ENDURVINNSLU ÁLGJALLS Í REYKJAVÍK EÐA ÞORLÁKSHÖFN SAMKVÆMT FRAMLÖGÐUM GÖGNUM VIÐ FRUMATHUGUN**4.1 FYRIRHUGUÐ FRAMKVÆMD**

Í frummatsskýrslu er kynnt uppsetning verksmiðju, með allt að 12.000 tonna vinnslumöguleika, fyrir endurvinnslu álgjalls. Fjallað er um framleiðsluferli verksmiðjunnar og bornir saman þrír kostir á staðsetningu hennar. Um er að ræða iðnaðarsvæði í Þorlákshöfn, iðnaðarsvæði við Esjumela gegnt Álfsnesi í Reykjavík og á athafnasvæði Áburðarverksmiðjunnar í Gufunesi í Reykjavík. Framkvæmdaraðili gerir ekki upp á milli valkosta er varða staðsetningu. Stefnt er að því að hefja starfsemi um mitt ár 2001.

4.1.1 Hráefni og afurð

Álgjall og brotaál eru notuð sem hráefni. Áætlað er að frá álverum ÍSAL og Norðuráls falli til árlega um 3.940 tonn af álgjalli, 150 tonn af málm síum frá ÍSAL, 700 tonn af álsþæni frá ÍSAL, 450 tonn af áldósum og 400 tonn af brotaáli sem safnað er hérlendis. Samtals er um að ræða 5.640 tonn, en eftir fyrirhugaða stækkun Norðuráls hækkar þessi tala í 6.300 tonn.

Allt hráefni verður samkvæmt frummatsskýrslu flutt í lokuðum gámum til og frá verksmiðju og má gera ráð fyrir að um 20 tonn séu í hverjum gámi. Allt hráefni og gjallsandur, sem er aukaafurð við endurvinnslu, verður flutt landveginn. Búist er við að fjöldi gáma verði 6 í viku hverri ef unnið er 3-4 daga í viku.

Markmið með starfseminni er að fullvinna endurunna álið hér á landi. Ekki er fyrirhugað að flytja inn álgjall sem hráefni til vinnslu en samkvæmt frummatsskýrslu flokkast álgjall undir spilliefni og gilda sérstakar reglur um flutning þess milli landa. Til greina kemur að skoða innflutning á áldósum og brotaáli.

4.1.2 Framleiðsluferli

Hráefni er komið fyrir í bræðsluofni, þar sem hreint súrefni og náttúrugas eru notuð til að bræða hráefnið og fá úr því ál. Í ferlinu tekst að endurvinna 95% af því áli sem er í brotaáli (sem hefur 95% álinnihald) og 85-95% af álinnihaldi álgjalls (sem hefur 65% álinnihald). Miðað við 5.640 tonna ársframleiðslu falla til 2.000 tonn af úrgangi.

Í frummatsskýrslu kemur fram að fyrirhugað er að nota ALUREC aðferð við brennsluna hér á landi og er þá notast við hreint súrefni og náttúrugas. Engin íblöndunarefni s.s. klór eða flúx efni eru notuð við þessa aðferð. Bræðsluofn er vatnskældur og er kælivatn í lokaðri hringrás. Ekki þarf að nota vatn til hreinsunar, sem kemur í veg fyrir vatnsmengun. Fastur úrgangur er gjallsandur og afsogsryk. Við ALUREC ferlið myndast brunagös án NOx.

Samkvæmt frummatsskýrslu er talið að líta megi á ALUREC ferlið sem bestu fánlegu tækni.

4.1.3 Staðsetning verksmiðju

Í frummatsskýrslu eru bornir saman þrír kostir á staðsetningu verksmiðju. Stærð verksmiðju er um 800 m²; 20 m á breidd, 40 m á lengd og er lofthæð breytileg, mest 8 m og minnst 6 m. Gert er ráð fyrir 3.000 m² lóð fyrir starfsemina.

Kostur 1. Verksmiðja staðsett á iðnaðarsvæði í Þorlákshöfn á svæði sem samkvæmt Aðalskipulagi Ölfuss eru áform um að nýta fyrir grófan iðnað. Þetta svæði er í jaðri svonefnds Hafnarsands. Að hluta er Hafnarsandur mikilvægt grunnvatnssvæði og þar eru aðrenslissvæði vatnsbóla Þorlákshafnar. Umrætt iðnaðarsvæði er í reit D2, og nær ströndu en grunnvatnssvæði í reit D3. Ekki er talin hætta á mengun grunnvatns frá verksmiðjunni. Gert er ráð fyrir díselolíu sem orkugjafa til vinnslunnar – a.m.k. í byrjun.

Kostur 2. Verksmiðja staðsett á iðnaðarsvæði á Esjumelum þar sem fyrir hendi er léttur iðnaður. Aðstaða er þar nokkuð frumstæð og á það t.d. við um frárennslismál. Setur þetta hömlur á þá starfsemi sem þar getur farið fram. Gert er ráð fyrir því að nota metangas sem orkugjafa til vinnslunnar. Gasið yrði leitt í leiðslu frá söfnunarstöð í Álfsnesi.

Kostur 3. Verksmiðja staðsett á lóð Áburðarverksmiðjunnar í Gufunesi og yrði verksmiðju komið fyrir í skemmu á lóðinni. Við þessa staðsetningu yrði verksmiðjan hluti af annarri verksmiðju sem þegar er í fullum rekstri og því breytti fyrirhuguð starfsemi að mati framkvæmdaraðila í engu staðháttum í Gufunesi. Hér yrðu byggingar og aðrir innviðir svæðisins sem fyrir eru notað að viðbættri nýtingu á metangasi frá söfnunarstöð í Álfsnesi. Gas yrði leitt í leiðslu frá söfnunarstað í Álfsnesi að verksmiðjunni og myndu leiðslur að hluta liggja í sjó.

4.2 ÁHRIF Á MENN OG SAMFÉLAG

4.2.1 Áhrif á landnotkun

Í frummatsskýrslu kemur fram að iðnaðarsvæði á Esjumelum og á lóð Áburðarverksmiðjunnar í Gufunesi eru nokkuð nálægt byggð og hefur framkvæmdaraðili fengið ábendingu frá borgarverkfræðingi um að fyrirhuguð starfsemi kunni að falla illa að mögulegri íbúðarbyggð í Álfsnesi í framtíðinni.

Í umsögn borgarráðs kemur fram að þar sem ekki liggi fyrir staðsetning starfseminnar eigi nágrannar ekki möguleika á því að gera athugasemdir varðandi nálægð við verksmiðjuna á þessu stigi málsins. Þar sem staðsetning liggi ekki fyrir sé ekki ljóst hvort verksmiðjan rýmist innan gildandi deiliskipulags. Fram kemur að frá sjónarhóli umhverfis væri auðveldara að staðsetja verksmiðjuna í námunda við álverin sem fyrir séu. Lagt er til að ekki verði fallist á fyrirliggjandi frummat á umhverfisáhrifum og fari fram frekara mat þegar staðsetning liggi fyrir.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að almenningur í nágrenni Áburðarverksmiðjunnar hafi haft aðgang að frummatinu á Vefnum og tilteknum stöðum. Almenningur hafi því haft lögboðna möguleika á að gera athugasemdir vegna nálægðar við verksmiðjuna. Að auki hafi fyrirætlanir Als verið kynntar sérstaklega fyrir stjórn Íbúasamtaka Grafarvogs. Á Esjumelum sé um að ræða iðnaðarsvæði samkvæmt skipulagsreglugerð nr. 400/1998 og fullgilt deiliskipulag. Ekki verði séð að óvissa um endanlegt val lóðar á svo litlu svæði útiloki nágranna frá að gera athugasemdir vegna nálægðar við verksmiðjuna. Hvað varði þá athugasemd borgarráðs að fram skuli fara frekara mat sé mat framkvæmdaraðila að ekki sé hægt að svara þeirri athugasemd, efnisleg rök sýnist ekki vera önnur en þau að endanleg staðsetning liggi ekki fyrir og hafi þeim rökum verið svarað.

Sveitarfélagið Ölfus fagnar í umsögn sinni staðsetningu verksmiðjunnar í Þorlákshöfn og bendir á að samkvæmt gildandi aðalskipulagi séu aðrir staðsetningarkostir innan sveitarfélagsins mögulegir en fram komi í frummatsskýrslu.

Náttúruvernd ríkisins bendir á að gengið verði frá byggingum verksmiðjunnar og lóð á þann hátt að hún falli sem best að umhverfi sínu.

4.2.2 Atvinna

Samkvæmt frummatsskýrslu yrðu áhrif verksmiðju í lýðfræðilegum skilningi nánast engin á Reykjavíkursvæði þar sem um sé að ræða lítinn vinnustað. Í Þorlákshöfn gæti verksmiðjan að mati framkvæmdaraðila laðað að sérhæft fólk til vinnu, sem gæti skapað tækifæri á aukningu í verkefnum tengdum álúrvinnslu. Áhrif verksmiðjunnar yrðu því jákvæð í Þorlákshöfn.

4.2.3 Umferð og hávaði

Samkvæmt frummatsskýrslu munu áhrif af flutningum hráefnis verða mjög lítil þar sem um sé að ræða 6 ferðir á viku með 20 tonna gám, miðað við að unnið sé 3-4 daga í viku hverri. Miðað við fyrirhugaðar staðsetningar verksmiðju munu þessir flutningar ekki valda aukaálagi á umferðaræðar. Flutningar á gjallsandi, um 2.000 tonn á ári, og afsogsryki, 90 tonn á ári, til urðunar, þ.e.a.s. ef gjallsandur er ekki endurnýttur eins og framkvæmdaraðili hefur uppi hugmyndir um, myndu valda einhverri aukningu í flutningum.

Samkvæmt frummatsskýrslu miðast búnaður sem settur verður upp við 85 dB(A) að hámarki. Búnaður verður skermaður af inni í sérstöku herbergi í skemmu og því ætti hávaði utan skemmunar að verða lítil sem enginn.

4.2.4 Loft- og rykmengun

Samkvæmt frummatsskýrslu verður rykmengun þegar gjallsandur er tæmdur úr bræðsluofni. Sú gerð ofna sem notuð er gerir það að verkum að auðvelt er að leiða ofnreyk til hreinsitækja. Settur verður upp reykahreinsibúnaður sem miðar að því að halda rykmengun undir viðmiðunarmörkum, sem tilgreind munu verða í starfsleyfi. Til að ryk berist ekki úr verksmiðju með hjólbörðum flutningstækja og mengi þar með grunnvatn verða settar hreinsandi grindur í gólf. Bruni í ofni á sér stað við 2700 °C og eru brunagös samsett af koldíoxíð (CO₂) og vatnsgufu (H₂O). Samkvæmt frummatsskýrslu á sér því stað hverfandi lítil eða engin myndum köfnunarefnisoxíða (NO_x). Útblástur CO₂ og brennisteinsoxíð (SO₂) verður enginn. Þetta á við ef metangas er notað sem orkugjafi. Ef díselolía er notuð sem orkugjafi verður útblástur CO₂ 500 tonn/ár og útblástur SO₂ 0,64 tonn/ár.

Sveitarfélagið Ölfus gerir þá kröfu í umsögn sinni að mengun vegna starfseminnar verði í algjöru lágmarki.

Í svari framkvæmdaraðila er áréttuð sú niðurstaða frummatssins að verksmiðjan muni hafa lítil sem engin áhrif á sitt nánasta umhverfi og að mengun frá henni verði innan viðmiðunarmarka mengunarvarnareglugerðar.

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur bendir á að nú þegar sé svifryksmengun í Reykjavík mjög mikil. Útreiknað magn svifryks PM 10 og PM 2,5 frá verksmiðjunni þurfi að gefa upp með dreifigrafi sem sólarhringsmeðaltali að viðbættum bakgrunnsstyrk svifryks. Reykjavíkurborg nái ekki að uppfylla kröfur ársins 2005 samkvæmt nýrri EES tilskipun (EU nr. 39/99), sem taki líklega gildi við upphaf næsta árs og því sé einsýnt að ótækt sé að bæta við svifryksmengun.

Í umsögn borgarráðs kemur fram að helstu álitamál er snerti umhverfið sé möguleg ryk- og lyktarmengun frá verksmiðjunni. Í skýrslunni sé ekki fjallað um mengunardreifingu í næsta nágrenni verksmiðjunnar né lágmarksfjarlægð til íbúðarsvæða eða óskyldrar starfsemi.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að samkvæmt gögnum frá Verkfræðistofunni Vatnaskil¹ varðandi dreifingu svifryks sé sólarhringsmeðaltal svifryks í 100-150 m fjarlægð frá skorsteini um 1% af viðmiðunarmörkum mengunarvarnareglugerðar. Miðað er við að hámarksstyrkur ryks sem sleppt verði út í andrúmsloftið um 12 m háan skorstein sé 10 mg/m³ og útblásturshiti verði 70–100°C. Fyrirhuguð gjallvinnsla muni lítil sem engin áhrif hafa á svifryksmengun í Reykjavík.

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur bendir á að upplýsingar vanti um snefilefni í hauggasi frá Álfsnesi, þrýsting við flutning og frágang lagna. Þessar upplýsingar séu nauðsynlegar til að hægt sé að meta hættuna á flutningi gassins. Bent er á að í hauggasi finnist yfir hundrað mismunandi snefilefni, t.d. vetnissúlfíð, vinylklóríð, bensen og tólúen, sem mörg hver séu mjög eitruð eða krabbameinsvaldandi og gætu haft áhrif á lífríki umhverfis flutningslögn ef leki kæmi að lögninni.

¹ Verkfræðistofan Vatnaskil. Dreifing svifryks, 21. júní 2000

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að jafnvel þó ýmis varasöm efni finnist í hauggasi þá séu þau í mjög litlum styrk, ppm, og því sé langsótt að almenningi geti stafað hættu af slíkri dælingu. Fram kemur að magn vetnissúlfíðs er u.þ.b. 60 ppm í hauggasi frá Álfsnesi. Ekki hafi verið leitað bensens, tólúens eða vinyklóríðs í hauggasi frá Álfsnesi en vísað í töflu um dæmigerða samsetningu hauggas í Illinois sem dæmi um innhald slíkra efna í hauggasi. Þar komi fram að innhald bensens sé 1,40 ppm, tólúen er 42,6 ppm og vinyklóríð 0,34 ppm.

Í greinargerð VGK¹, sem fylgdi svörum framkvæmdaraðila, kemur fram að hauggasið verður hreinsað með háþrýstipvotti og mun hreinsað hauggas innihalda um 80-98% metan, 2-4% koldíoxíð, 0,3-10% köfnunarefni, 0,1-1,0% súrefni og argon auk smávegis af snefilefnum. Varðandi þrýsting við flutning og mögulega hættu á raski lagnar þá hafi rekstrarþrýstingur ekki verið ákveðinn, en gert sé ráð fyrir mjög lágum þrýstingi og jafnframt bent á að hauggasið sé létt lofttegund sem gufi mjög hratt upp. Öryggisnemar verði á báðum endum lagnarinnar og þrýstingur mældur stöðugt og ef hann breytist stöðvist dæling sjálfkrafa. Varðandi frágang sé gert ráð fyrir að nota heildregna PE plastlagn, sem yrði væntanlega komið fyrir í jörðu, þrýstipól slíkra lagna sé mest PN 10.

4.2.5 Fastur úrgangur

Í frummatsskýrslu kemur fram að engin föst efni verði til sem spilliefni og sé litið svo á að gjallsandur flokkist ekki sem spilliefni, samanber Viðauka I við reglugerð 810/1999. Til séu ýmsar leiðir við nýtingu gjallsands svo sem að vinna úr honum kalsíum alúminat. Sorpa geti tekið á móti gjallsandinum til geymslu eða urðunar. Nota megi gjallsand sem uppfyllingarefni í flæðigryfju og hafi sveitarstjórn Ölfuss tekið vel í að nota sandinn á þennan hátt, að því gefnu að Hollustuvernd og heilbrigðisyrðild gefi jákvæða umsögn. Ennfremur kemur fram að mögulegt sé að vinna úr gjallsandinum súrál (Al_2O_3), álnítríð (AlN) og ál (Al) ef hægt er að aðskilja þessi efni í gjallsandinum. Alur ehf. vinni að frágangi einkaleyfis sem hafi það að markmiði að vinna súrál úr efninu. Fram kemur að afsogsryk, sem yrði að hámarki 90 tonn á ári, verður sekkjað í stórsekki og líklegast urðað á urðunarstað Sorpu í Álfsnesi. Gjallsandur yrði urðaður og geymdur þar til endurvinnsla hans gæti hafist.

Í viðauka A-2 með frummatsskýrslu² kemur fram að álgjall sé flokkað sem spilliefni eða hættulegur úrgangur. Gjallsandur sé hreinsað form af álgjalli, sem hafi að hluta til sömu eiginleika. Mikilvægt sé því að öll geymsla og förgun sé með þeim hætti að ekki skapist hættu af fyrir menn eða umhverfi. Ásættanlegt sé að nýta gjallsand fyrst um sinn sem uppfyllingarefni sé þess gætt að efni sé sett í flæðigryfju á fjöru og lokað jafnóðum yfir með fyllingarefni, helst þannig að efnið fari á kaf á næsta flóði. Þar sem hér myndist næringarsölt þá sé æskilegt að sem mestur straumur sé utan við flæðigryfjuna.

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur telur að gjallsandur sé spilliefni þar sem hann hafi í það minnsta einn af eiginleikum sem tilgreindir eru í III. viðauka með reglugerð nr. 810/1999 um skrá yfir spilliefni og annan úrgang. T.d. hafi úrgangurinn eiginleika H12 sem varða efni og blöndur sem mynda eittraðar eða mjög eittraðar lofttegundir í

¹ Verkfræðistofan VGK. Greinargerð um dælingu hauggas frá Álfsnesi til Als ehf., ódags.

² Hollustuvernd ríkisins. Nýting gjallsands sem uppfyllingarefni í flæðigryfjum í Þorlákshöfn, 5. maí 2000

snertingu við vatn, loft eða sýru. Öll meðhöndlun á úrgangnum eigi því að vera í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 806/1999 um spilliefni.

Hollustuvernd ríkisins gerir ekki athugasemdir við framkvæmdina en bendir á að um sé að ræða starfsleyfisskylda starfsemi og muni Hollustuvernd ríkisins taka á nokkrum þáttum er snerti starfsemi viðkomandi fyrirtækis þegar starfsleyfi verði unnið.

Heilbrigðiseftirlit Suðurlands gerir ekki athugasemdir við framkvæmdina.

Í umsögn Náttúruverndar ríkisins er bent á að meðferð og förgun gjallsands skuli vera í samræmi við ákvæði mengunarvarnareglugerðar. Einnig er bent á að verði gjallsandur notaður sem uppfylling skuli staðarval miðast við að hvarfefni valdi ekki álagi fyrir lífríki á viðkvæmum strandsvæðum.

Í umsögn borgarráðs kemur fram það álit að huga þurfi sérstaklega að förgun spilliefna í flæðigryfjum.

Í svörum framkvæmdaraðila er vísað í viðauka A-2 með frummatsskýrslu¹ um nýtingu gjallsands sem uppfyllingarefnis í flæðigryfjum. Þar sem fram komi að slík nýting sé heimiluð en jafnframt bent á að gjallsandur sé hreinsað form af álgjalli og hafi að hluta til sömu eiginleika. Tekið er fram að ef sú leið verði valin að geyma/urða gjallsandinn í Álfsnesi verði fullt samráð haft við Hollustuvernd ríkisins til að tryggja að ákvæði starfsleyfis Sorpu verði uppfyllt. Framkvæmd förgunar verði samkvæmt ákvæðum mengunarvarnareglugerðar og nánari kröfum Hollustuverndar ríkisins. Sérstaklega er áréttað að nýting gjallsands sem uppfyllingarefni í flæðigryfjum hafi eingöngu komið til álita í Þorlákshöfn.

4.3 ÁHRIF Á GRÓÐUR OG DÝRALÍF

Samkvæmt frummatsskýrslu er ekki gert ráð fyrir að gróður eða dýralíf verði fyrir áhrifum af rekstri verksmiðjunnar.

Í umsögn Náttúruverndar ríkisins kemur fram að verði staðsetningin í Gufunesi fyrir valinu sé fyrirsjáanlegt að gasleiðsla muni liggja um Leiruvog sem sé svæði á náttúruminjaskrá². Fjaran sé auðug af lífi og viðkvæm og henni beri að hlífa við raski. Stofnunin bendir á að ekki komi fram í skýrslunni hvort hætt sé við bilun eða skemmdum á leiðslunni og hver áhrifin af slíku gætu orðið á fjörulíf. Taka þurfi tillit til mögulegrar hættu á umhverfisslysum við staðarval.

¹ Hollustuvernd ríkisins. Nýting gjallsands sem uppfyllingarefni í flæðigryfjum í Þorlákshöfn, 5 maí 2000

² Svæði nr. 131, náttúruminjaskrá 1996

5. NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTJÓRA RÍKISINS

Alur, álvinnsla ehf. hefur tilkynnt til frumathugunar samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 63/1993 byggingu verksmiðju, með allt að 12.000 tonna vinnslumöguleika, fyrir endurvinnslu álgjalls í Reykjavík eða Þorlákshöfn. Markmið framkvæmdarinnar er að endurvinna ál úr álgjalli og brotaáli sem fellur til hér á landi. Bornir eru saman þrír kostir á staðsetningu hennar. Um er að ræða iðnaðarsvæði í Þorlákshöfn, iðnaðarsvæði við Esjumela gegnt Álfsnesi í Reykjavík og á athafnasvæði Áburðarverksmiðjunnar í Gufunesi í Reykjavík.

Að mati skipulagsstjóra mun framkvæmd ekki hafa umtalsverð áhrif á andrúmsloft, en styrkur svifryks sem mun koma frá verksmiðjunni er innan marka mengunarvarnareglugerðar.

Að mati skipulagsstjóra ríkisins skal meðhöndla gjallsand í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 806/1999 um spilliefni. Nýta má gjallsand sem uppfyllingarefni í flæðigrýfjum í Þorlákshöfn og skal það gert í samráði við Hollustuvernd ríkisins og heilbrigðisnefnd. Staðarval flæðigrýfju skal miðast við að hvarfefni valdi ekki álagi fyrir lífríki á viðkvæmum strandsvæðum. Verði sú leið valin að geyma eða urða gjallsandinn verði fullt samráð haft við Hollustuvernd ríkisins og viðkomandi heilbrigðisnefnd.

Að mati skipulagsstjóra mun rekstur verksmiðjunnar ekki hafa umtalsverð áhrif á gróður og dýralíf. Verði staðsetningin á lóð Áburðarverksmiðjunnar í Gufunesi fyrir valinu mun gasleiðsla liggja um Leiruvog sem er á náttúruminjaskrá¹. Við lagningu gasleiðslu í jörðu verði þess gætt að jarðrask verði í lágmarki og haft samráð við Náttúruvernd ríkisins vegna frágangs á lagningu hennar.

Framkvæmdin mun ekki hafa hættu eða óþægindi í för með sér svo sem vegna flutninga á hauggasi sem orkugjafa fyrir vinnsluna frá Álfsnesi í Gufunes eða á Esjumela. Magn snefilefna í hauggasi eins og hér um ræðir er í það lágum styrk að lítil sem engin hætta stafar af því.

Verksmiðja á iðnaðarsvæði í Þorlákshöfn er í samræmi við staðfest Aðalskipulag Ölfuss 1997-2009. Vinna þarf deiliskipulag af iðnaðarlóðinni.

Verksmiðja á iðnaðarsvæði á Esjumelum er í samræmi við Aðalskipulagi Kjalarneshrepps 1990-2010. Vinna þarf deiliskipulag af svæðinu og færa þar inn legu hauggassleiðslu. Samkvæmt 27. gr. skipulags- og byggingarlaga nr.73/1997 þarf að sækja um framkvæmdaleyfi til sveitarfélags vegna lagningar gasleiðslu frá Álfsnesi að verksmiðju.

Verksmiðja á lóð Áburðarverksmiðjunnar í Gufunesi er í samræmi við Aðalskipulagi Reykjavíkur 1996-2016. Breyta þarf deiliskipulagi af svæðinu þannig að gert verði ráð fyrir legu hauggassleiðslu. Samkvæmt 27. gr. skipulags- og byggingarlaga nr.73/1997 þarf að sækja um framkvæmdaleyfi til sveitarfélags vegna lagningar gasleiðslu frá Álfsnesi að verksmiðju.

¹ Svæði nr. 131, náttúruminjaskrá 1996

Á grundvelli gagna framkvæmdaraðila lögðum fram við frumathugun, umsagna og svara framkvæmdaraðila við þeim er það mat skipulagsstjóra ríkisins að fyrirhuguð bygging verksmiðju fyrir endurvinnslu álgjalls í Reykjavík eða Þorlákshöfn muni ekki hafa í för með sér umtalsverð áhrif á umhverfi, náttúruauðlindir eða samfélag.

6. ÚRSKURÐARORÐ

Í samræmi við 8. grein laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 63/1993 hefur skipulagsstjóri ríkisins farið yfir þau gögn sem lögð voru fram af hálfu framkvæmdaraðila við tilkynningu ásamt umsögnum og svörum framkvæmdaraðila við þeim.

Með vísun til niðurstöðu skipulagsstjóra ríkisins sem gerð er grein fyrir í 5. kafla þessa úrskurðar er fallist á fyrirhugaða byggingu verksmiðju fyrir endurvinnslu álgjalls í Reykjavík eða í Þorlákshöfn, eins og henni er lýst í framlagðri frummatsskýrslu.

7. KÆRUFRESTUR

Samkvæmt 14. grein laga nr. 63/1993 má kæra úrskurð skipulagsstjóra ríkisins til umhverfisráðherra. Kærufrestur er til 23. ágúst 2000.

Reykjavík, 19. júlí 2000.

Stefán Thors

Hólmfríður Sigurðardóttir